

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *Kacsóh Pongrác posthumus daljátéka a Dorottya az árvaszék irattárában van*

Forrás: *Világ*

Bn

(Hely)

1924. 11. 30

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Kacsóh Pongrác

Idő

"1924"

Személy

Kacsóh Pongrác posthumus daljátéka a Dorottya az árvaszék irattárában van

(A Világ tudósítójától.) December 16-án lesz egy esztendeje, hogy Kacsóh Pongrác elköltözött az élők sorából. Korán távozott el, nagyon korán, pedig tőle várták a klasszikus magyar vígopera megszületését s a zenei tekintélyek egyöntetű vélekedése szerint nem sokáig kellett volna erre az eseményre várni, mert Kacsóh Pongrác megírta a *Dorottya*-t, amely egyesek szerint szépségben, invencióban és tudásban fölülmúlja a *János vitéz*-t is.

Hol marad a magyar színpadokról a *Dorottya* s hol vannak Kacsóh Pongrác többi művei, amiket az utóbbi években alkotott, de amelyek még mindig ismeretlenek a közönség előtt?...

Az árvaszéki ülnök őrzi Kacsóh hátrahagyott műveit

A városháza második emeletének egyik kis szobáját csaknem betölti a hatalmas zongora, amelynek billentyűjén egy-két évvel ezelőtt álmódorva futottak át Kacsóh hosszú, ideges ujjai. Innen intézte a fővárosi iskolák zeneigyeit egykor Kacsóh Pongrác, hallatlan munkabírással, energiával s nagyvonalú koncepcióval.

A titkárnője, *Fleischhacker* kisasszony, csöndes áhitattal beszél:

— Úgy tudom, hogy egy egész sereg kész, de kiadatlan műve maradt hátra a szegény megboldogultnak. Mindenekelőtt a *Dorottya* partitúrája, meg sok-sok dal, s zenekari vázlat. Talán a Jánoskára, Kacsóhnak szinte mániakusan becézelt fiacskájára fog várni a feladat, ha felnő majd, hogy nagynevű apjának ismeretlen műveit a világ elé hozza. Úgy tudom különben, hogy Kacsóh egész szellemi hagyatékát *Novák árvaszéki ülnök őrzi*, meg talán *Gerlőczy Tamás tandócsa*, a *Jánoska gyámja*. Tessék tőlük érdeklődni a továbbiakról.

Azlan megkérdeztük *Novák Sándor* árvaszéki ülnököt, aki ezt mondta:

— Jómagam egyike voltam Kacsóh intimusainak s bizony, alig számítottam arra a szomorú eshetőségre, hogy hivatali tisztségemből kifolyólag egykor az ő szellemi hagyatékát kell majd kezelnem. Annak idején, amikor Kacsóh halála után a megmaradt ingóságokat elárvereztettük, a könyveit és kéziratait féltékeny gondnal különválasztottuk. Az összes kéziratait itt vannak nálam elzárva, míg a könyvei a papnőveldeucai iskola egyik termében vannak gondosan elraktározva. A kéziratban levő műveit már régebben átrendeztük s három csoportra osztottuk. Vanak teljesen kész művek, mint a *Dorottya* című daljáték, egy sorozat szebbnél szebb műdal, férfikarok, egy mise főbb részei. Vannak azután oly kisebb igényű művek a hagyatékban, amik még némi átsimítást igényelnek valamely gondos, hozzáértő kéz részéről, mielőtt nyomtatásban megjelennek. A harmadik csoportba sorolhatók a sebtüben odavetett vázlatok, rövidebb-hosszabb invenciók, a megírandó műveinek főbb témái, impressziói.

— Már több ízben fölmerült bennem az a gondolat, hogy *Kacsóh kéziratait egy hozzáértő, szűkebbkörű bizottság elé bocsássam* s azután ez válogassa ki azokat a munkákat, amelyek méltóan reprezentálhatják Kacsóh Pongrácot haló porában is.

— Ami magát a *Dorottya*-t illeti, az a hozzáértők vélekedése szerint egyik legnagyobb hajtása Kacsóh zsenijének. A darab egyik rendező-példánya s partitúrája *Beöthynél* van. Hogy a darab eddig nem került színre, annak egyik legfőbb oka az volt, hogy a *Jérfi főszereplőtől*

olyan zenei és hangbéli teljesítményt kívánt meg, amit operetszínpadon nem igen lehetett akkoriban találni. Viszont Kacsóh azt is kikötötte, hogy *Fedák Sári*, a *János vitéz* diadalmas alakítója játssza a darab fő női szerepét. Fedák azonban hosszabb ideig távol volt akkoriban. A darab előadása tehát egyre húzódott, ámbar Kacsóh egyenesen szívbeli ügyének tekintette a műve színpadrahozatalát.

— A Kacsóh-kéziratok mellett itt őrzök egy-néhány csodaszép kivitelű színpadi tervet, *Haranghy festőművész* zseniális alkotásait. Ezek szolgáltak volna a díszletek mintájául a *Dorottya* színrehozatalánál.

— Megingathatatlanul bízom benne, hogy a *Dorottya*-t s Kacsóh többi, még kéziratban levő alkotását, mégis csak sikerül megmentenünk a feledés elől s a kis árva *Jánoska* jövőjét sikeresen biztosíthatjuk az értékesítés folytán befolyó pénzekből.

Elérvezik *Kacsóh 1270* kötetes könyvtárát

A fővárosi építészeti osztályának egyik műszaki tanácsosa *Gerlőczy Tamás*, akinek az a

szomorú feladat jutott örököül, hogy *Kacsóh Jánoska* neveltetésére felügyeljen s egyben a kis árva anyagi ügyeit intézze.

— Mindenképpen helyes volna — mondja — ha a színházi körök és a közönség figyelmét felhívnák azokra a jelentős értékekre, amelyek *Kacsóh hátrahagyott kéziratait között található*. Az ő napfényes, csodálatos zsenije valahogy egy más, jobb és szebb világban élt már az egykori békeidőkben is. Mennyivel inkább áll ez a mai szomorú, küzködő időkkel szemben!

— Úgy tudom, hogy *magá Beöthy is lelkesedett annakidején a Dorottyaért*, s csak egy-néhány apróbb változtatást, jelenet-cserét akart rajta végeztetni. *Novák ülnök* úrral s még egy-néhány barátunkkal már több ízben meghánylunk-velettük a Kacsóh-kéziratban levő műveinek

sorsát s azt hiszem, sikerül majd mielőbb összehoznunk egy művész- és színházi emberekből álló bizottságot, amely elsősorban a *Dorottya*-n végezze el a még szükséges apróbb simításokat és változtatásokat, másrészt pedig kegyeletos és hozzáértő módon válogassa ki a kéziratból a kiadható műveket.

— Mielőtt azonban erre sor kerülne, még az a fájdalmas feladat áll előttem, hogy *Kacsóh gyönyörű, értékes könyvtárát elárvereztessem*. Az aukciót minden valószínűség szerint még Karácsony előtt meg fogom rendezetni Lantoséknál s talán sikerül egy jelentősebb összeget összehoznom ily módon *Jánoska* számára. A *könyvtár 1270 kötetből áll*, aminek több, mint fele értékesebbnél értékesebb zenemű. *Kacsóh úgyszólván egész vagyonát a pompás könyvtárba fektette annakidején*. A könyvtárban helyet foglalnak még szépirodalmi s tudományos művek, a csodálatosan sokoldalú és nagy kultúrájú bibliofil gondosságával összeválogatva.

— A kis *Jánoska*, akinek a javára az aukciót most rendezni kívánjuk, igen eleven eszű s szépen fejlett kis fiú. *Hét éves a gyerek most s a József-intézetben, Budán nevelik*. Már csak az ő érdekében is igen kívánatosnak tartanám, ha a Kacsóh szellemi örökségének értékesítése mielőbb megfelelő, Kacsóh emlékéhez méltó eredménnyel menne végbe s a tragikus sorsú apát és művészt legalább fiában kárpótolná a végzet.

Eennyit sikerült megtudnunk *Kacsóh* szellemi örökségéről, s árván maradt oeuvre-jéről, a *Dorottya*-ról, amelynek színrehozatala minden bizonytalansággal már nem késhet sokáig, hiszen a *János vitéz* komponistájának utolsó nagy alkotása nem porosodhatik a fővárosi árvaszék irattárában.